

BÁCSMÉGYESI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

Dualizmus.

(J.) Az 1867-iki kiegyezést Deák Ferencz és azok, akik vele együtt dolgoztak a kiegyezés tető alá hozatalán, úgy tervezték, hogy az ne csak a pragmatika sanctióban kikötött feltételeknek feleljen meg, hanem alapját vesse meg a magyar állam önállóságának is; úgy tervezték, s azt hitték, hogy ez az önállóság teljesen ki fog domborodni a teljes paritás által, melyet Magyarországnak ép úgy meg kell kapnia, mint Ausztriának. Tehát teljes paritás a külügyek vezetésében, a külügyi szervek megalkotásában, teljes paritás a hadseregben, egy szóval minden téren. És hogy alkotmányunkat a hagyományos osztrák abszolútizmus ne fenyegethesse, villámhárítóul követelték az osztrák alkotmányosságot is. Tervezték tehát egy teljes dualizmust, mely mind a két államot, Ausztriát és Magyarországot is ki fogja elégíteni.

Hogy ez a tervezés, ez a számítás logikailag tökéletes volt, azt nem lehet eltagadni. Deák Ferencznek a nagy elméje egy bölcs conceptiót alkotott, melyről azt hitték, s ebben az ország meg is nyugodott, hogy Magyarország boldogulásának megnyitja az útját, s hogy mindazok a kérdések tisztában vannak, mely Ausztria és Magyarország, más részt az uralkodó ház és Magyarország között századokon át küzdelmek tárgyai voltak; mindazok a kérdések, melyekért Bocskaitól kezdve az utolsó szabadságharczig oly bőven omlott a nemzet vére.

A dolog azonban nem így történt. Mert a kiegyezéstől mostanig lefolyt harmincöt esztendő azt tanusítja, hogy Ausztria mit sem felejtett és mit sem tanult. Ez az idő ismét csak a folytonos harcoknak volt az ideje, melyben szellemi, erkölcsi és anyagi erőinket köröm szakadtáig kellett védeniök Ausztria ellen, mely mint erősebb fél a ragadozó madár módjára kóválygott folytonosan felettünk és csapott le ránk mindannyiszor, valahányszor zsákmányra volt kilátása. Különb is a kiegyezésnek a végrehajtása már nem felelt meg a paritásnak, mert

Ausztria a tényleges hatalom birtokában, részint az akkor fennállott viszonyoknak erejénél fogva a teljes paritás elé folyton akadályokat állított. A magyar államférfiak meg azt hitték, hogy a jövő mindent meg fog változtatni s Magyarország jogai minden téren életbe fognak lépni. Pedig a hadsereg megmaradt osztrák hadseregek a külügyi szervek kivétel nélkül osztrákok voltak, osztrák nyelvvel, osztrák czimmerrel, osztrák szellemmel. S ehhez járult még az úgynevezett közös vámterület, mely érdekeinket minden téren megrövidítette. És a míg mi itthon azt hittük, hogy paritásos állam vagyunk, holott csak tágabb körű autonomiánk volt, kívülről, a külső államok csak egy egységes Ausztriát, egy új Gesamtmonarchiet láttak, melynek valami különös, komplikált szervezete van, mely belülről mozgatja.

Még egy nagyobb baj is történt. Ugyanis a magyar államférfiak jóhiszemű rövid látásukban nem vették észre, hogy az új szervezetű összmonarchiában, azokat a jogokat, melyek valóban életbe léptek, sem gyakorolják kellő hatálylyal, hanem az osztrákok rendre-rendre kiforgatják, a maguk javára értékesítik, s hogy lassanként előált egy olyan Ausztria-Magyarország, melyben Magyarország semmit sem számít. Ez a korszak volt a szomorú emléké Tisza-korszak, melynek fejét a felzuduló nemzeti áramlat végre valahára elsöpörte.

Azóta változott a helyzet. Államférfiaink látva a kétségtelen süllyedést, a kiegyezés tanulmányozására vetették magukat s megdöbbenéssel tapasztalták, hogy a nemzet a maga jogait szinte cserbe hagyta. Pedig a kiegyezés oly becses jogokat foglal magában, hogy azokkal a nemzet, ha nem elégedhetik is meg teljesen a pragmatika sanctio kényszerénél fogva, a maga önálló államiságát teljesen kidomboríthatja. A régi nemzeti pártnak az érdeme, hogy ez a gondolat ma a magyar politikai élet előterében áll, a melynek a megvalósításáért minden hazafias elme a legnagyobb erőfeszítéseket teszi.

De itt is az ideje. Mert Ausztria a maga kétségbe esett helyzetében a legnagyobb erőfeszítéseket teszi, hogy az egykori abszolút Ausztriának minden jogát biztosítsa magának. Mit nemzeti hadsereg a magyaroknak? A hadsereg, mondja, az enyim! Mit külön vámterület a magyaroknak? Magyarország az én gyarmatom! Mit nemzeti jelvény, nemzeti nyelv a katonai iskolákban, a hadseregben? Csak nekem van jogom hozzá! Mit érdekképviselő a külügyi szervekben a magyaroknak? A külföld nem ismer Magyarországot! S akartok gyáripárt? Megfojtom csirájában. Értékesíteni akarjátok nyers terményeiteket a külföldön? Nélkülem egy tapodtat sem szabad tennetek! Kell nektek nemzeti zászló és magyar Hymnus? Az üdv csak a sárgafekete szín alatt és csak a Gotterhalte hangja mellett lehetséges Magyarország számára!

Nos, mik vagyunk tehát mi az úgynevezett osztrák és magyar birodalomban? Elnyomott, leigázott fél, mely jogaihoz nem juthat. Mit ér hát így a dualizmus, melyben csak az egyik félnek van joga, a másiknak nincs? De dualizmus-e az egyáltalán? A neve az, de a mivolta az összmonarchia, melyet a magyar államférfiaknak egyszer-valahára már össze kell törni, és elföldeni, hogy soha többé fel ne kelhessen sirjából. A nemzeti kívánalmaknak minden téren érvényesülni kell. Meg kell alkotni a külön vámterületet. Anyagi érdekeink csak így lendülhetnek fel. Ki kell vivni a nemzeti elem jogát a hadseregben. Akkor nem leszünk ágról szakadt, elhagyatott nép, melynek a jogán és igazán kívül nincs más fegyvere. El kell ismertetni államunk önállóságát a külföldön s erőseget fogunk kapni onnét is. Mert Magyarország nagy darab föld, 20 millió lakossal, mely hatalmat fog képviselni az európai egyensúlyban, s főként a germán és a szláv elem elkövetkezendő harcában.

Nekünk az a dualizmus, a melyet Ausztria akar nem kell, hanem, igenis kell

az, amely az 1867-iki kiegyezésben le van fektetve, a melyet Deák Ferencz alkotott, de a mely még nincs végrehajtva. Nekünk az a dualizmus kell, mely a teljes paritáson alapulva, jogainkhoz juttat bennünket; az, amely most készül az országgyűlésen; az, amelytől irtózik a bécsi büreau, mert az ő halálát jelenti. Innét a keserves osztrák jajgatás, mely lapjaikat betölti, a mostani dualizmus készülő összeomlása miatt. Recseg az osztrák állam, recseg az osztrák szellemű dualizmus. Magyarok, álljatok őrt a nemzet érdekei mellett!

Országgyűlés.

A képviselők közül sokan utaztak el s ez alaposan meglátszik a Házon. Nagyon kevesen vannak. Annál több mindenféle van a napirenden, különösen az interpellációkból. Kolozsváry honvédmíniszter ma válaszol Olay Lajos és Szalay László interpellációjára. Új interpelláció pedig összesen hat van.

Az ülés elején megjelenik a teremben gróf Apponyi Albert is és a jobbközépen foglal helyet. Apponyi tudvalevően ebben a vitában már nem elnökölhet, mert maga is felszólalt. Azért jött ma Budapestre, hogy a képviselők küldöttségét a kassai Rákóczy-ünnepre vezesse.

Tallián Béla elnököl. Féltenegy után nyitja meg az ülést. Felolvassák és hitelesítik a jegyzőkönyvet. Majd az elnök megteszi a soron lévő előterjesztéseket.

Az interpellációs-könyvet olvassák fel ezután.

Tallián elnök: Minthogy a honvédmíniszter ma az ülés végén felel Szalay Lászlónak Forró község tüzérési lőtere ügyében és Olay Lajosnak a póttartalékosok behívása tárgyában hozzáintézett interpellációira, mint-hogy egyébként is több interpelláció van

bejegyezve, az interpellációkra félegykor tér rá a Ház. (Helyeslés.)

Következik a napirend.

A napirend.

A napirendhez, a miniszterelnök programjához, ma Mukics Simon szól hozzá elsőnek.

Mukics Simon: A kormányelnök iránt bizalommal nem viseltetik, mert ennek a programjában sok fontos szükséges reformról szó sincs s viszont, ami befoglaltatik, azt veszedelmesnek tartja az országra. A miniszterelnökben itt is csak a horvát bán nyilatkozott meg.

Nessi Pál: Ugy van! nekünk mindig horvát bán marad.

Mukics Simon: A koronától a magyar nemzet annyi politikai ildomosságot elvárhatott volna, hogy ne egy idegen, nemzetiellen embert küldjön a nyakunkra, hanem egy, a parlamentből, az itteni politikai világából való férfit.

Mukics Simon: Sokat beszélnek a függetlenségi párt egyhangú leszerelő határozatáról. Hát az egy képtelenség, hogy ez a párt csak egy percze is abbahagyta volna a harcot a nemzeti jogokért anélkül, hogy vívmányokat kaptunk volna, hanem csak azért, hogy Széll Kálmán helyett a jogtipró Khuen-Héderváryt kapjuk.

(Tomasics horvát miniszter most jön be, de nem a miniszteri székbe ül, hanem a jobbközép egy hátulsó padjába.)

Nessi Pál: Tomasics lemondott? Ezt örömmel konstátálom.

Mukics Simon: A helyzet pedig maradt minden tekintetben ugyanaz, mint Szél alatt Ki áll a nemzet akarátának utjában?

Makkay Zsiga: Tomasics, Héderváry, Kolossváry, Fehérváry — csupa váry!

Mukics Simon: Az alkotmányos királyról ez nem tehető fel. Az ellenzék tehát nem adja fel a küzdelmet. Mert ezt kívánja a nemzet becsülete.

Makkay Zsiga: meg a székely becsület.

Mukics Simon: A király nem követelheti a német nyelvet a magyar hadseregben.

Makkay Zsiga: Nem vagyunk negyvenen.

hogy ez is csak úgy véletlenség szerint történik, hogy az igazság és irgalmaság atyja csak úgy belebotlik a szegényemberbe, mint a vak koldus az alamizsnába. Az ő kifürkészhetetlen bölcsessége számon tartja minden szegény nyomoruságát és sem késedelme sem sietése nem történik ok nélkül.

Igy gondolkodott Ali is sok tikkasztó délután, mikor az utcza szélén ácsorogván, fűnek, fának hiába kínálgatta szamarát. Mintha koldusnak nézték volna, vagy mintha észre sem vették volna a járókelők, ülhetett nyugodtan akár napestig. Ha olykor feléje is tartott valaki, a mint meglátta az öreg Ali roskadozó lábszárát s örökké álmos szamarát, hát csak visszafordult s fürgébb csacsi, fürgébb suhancz után nézett. Szóltak is hozzá sokan nagy jó akarattal:

— Nem való már neked az a futó mesterség Ali. Bizony jobban tennéd, ha sátort építenél és kalmárkodnál.

— Allah Kerim — felelte ilyenkor Ali — bizonyára neki tetsző dolgot mivelek, ha megmaradok csak a régi mesterségemnél. Allah tisztelt meg engem öregséggel, ő fog gondoskodni rólam ezután is. Áldassék neve mindörökké.

Akadnak sokan, akiket meghatott az Ali hite és bizalma, de voltak sokan, a kik nevettek hozzá. Allah pedig fent az égben csak jegyezte Ali sok-sok szegénységét s mikor teleirt már sok ezer lotoszevelet — félbeszakította az írást.

Nessi Pál: Csonka a parlament. Nincsenek itt az ószerekek. Vajjon hol vannak?

Makkay Zsiga: Az Ujvásártéren.

Borbély György: Hát Kossuth Ferencz hol van?

Nessi Pál: Bejelentette, hogy szabadságra megy. Jól megérdemelte a pihenést, de az ószerekek már nyolcz hónapja pihennek!

Mukics Simon megint tovább beszél, lassan, csendesesen, obstrukciósan. A teremben kevesen vannak, úgy hogy Várady Károly a határozatképeség konstátálását kéri. Az elnök megnyomja a villamos csengőt, egy pár képviselő bejön a terembe és ezzel a határozatképtelenség réme elmulik. Mukics megint folytathatja.

Nessi Pál és Makkay Zsiga asszisztálnak neki közbeszólásaikkal. Makkay odaül az ujságírók padja elé és azoktól szedi magába az inspirációt. Minden ujságírói ármányos elmésségnek Makkay ma a szócsöve. A halk megjegyzéseket röptiben ellesi és belekiáltja az ülésterem kongó ürességébe.

Igy mulik az idő félegyig, amikor a megállapodás szerint az interpellációkra kerül a sor

A helyzet.

— Politikai levelezőnkől. —

Budapest, július 25.

Rövid leszek. Lehetetlen következtetni. Fel kellene zavarni az egész közvéleményt a végletekig. Megírom tehát csak azt, amit itt a becsületes optimisták következtetnek.

Ki tudná, mi lesz? Még az optimisták is ezzel kezdik következtetéseiket. Legfőlebb azzal izgatják magukat, hogy Khuen-Héderváry a legnagyobb flegmával jelenti ki, hogy ő még reá ér várni januariusig. Ezt ugyan senki sem hallotta tőle, mert hiszen a miniszterelnök csak nem régen jelentette ki, hogy augusztus elsejéig rendeznie kell a parlamentet.

Az optimisták a miniszterelnök lemondásában biznak; a pessimisták a Ház feloszlását elkerülhetetlennek tartják. Amit azonban az optimisták biztosra vesznek, az *Tomasics*

Az nap is a szegény Ali hiába álldogált csacsiával az utcza szegletén. Unalmában a koránt mormolta s mint fürge pillangó a hurik birodalmának rózsafára röpködött képzelete — mert így vigasztalódik keservében minden igazhívó — mikor egyszerre egy reszkető, könyörgő hang térítette magához merengéséből. Felpillantott, hát egy szakállas vén állott előtte.

— Salem Alejkum — köszöntötte tisztelettel Ali — mivel szolgálhatok neked idegen?

— A szent városból jövök felelt alázatosan az idegen. Allah elhozta — úgy érzem — végperceimet. Néhány atyánkfia van ebben a városban hadd ontom ki nekik áldásom. Akit még számárhajcsárt erre kértem mind elutasított, mert pénz nélkül vagyok, te szegény ember, tedd meg nekem Allah nevéért.

— Áldassék Allah neve — ülj fel szamaramra, s parancsolj, merre vigyelek, felelt Ali.

Az idegen felült, Ali buzgalmában jót húzott a szamar farára s azzal megindult.

Mentek, mendegéltek, utcát utcára, tért, térre hagyva maguk után, És amint Ali a szamarán ülő idegen mögött lépegetett, nem vette észre, hogy utjukban a pálmák levelei földig hajolnak, hogy a félig nyílt rózsák bimbói felpattantak, hogy forró délután csillogó harmat ült a fák lombjaira. Csak olyasmint érzett, mintha menyeyi rózsák illata áradna

Buzavirág.

*Szerényebb a szerény ibolyánál,
Kékebb az ég azurkék boltjánál,
Szébb nekem, kicsiny buzavirág,
A legszebb rózsánál!*

*Mezön virulsz, a hová a lelkem
Égő vágygyal szólít, hiv el engem
Pompázol az arany kalászkok közt
Egyszerűségeddel.*

*Kelyhedet a szellő meg megrázza,
S bár nincs kertész, ki reád vigyázna,
Mégis szép vagy, mert megóv ölében
A buza-barázda.*

*Ha keblére tűz a barna lányka,
Izenetet küldök a számára,
Szerelmemnek hevét, melegségét
Leheljed reája!*

ÁCS JENŐ.

Ezer egy nappal meséiből.

A számárhajtó.

— A „Bácsmegyei Napló“ eredeti tárczája. —
Írta: Antalfy Endre.

Ali számárhajtó és igen szegény ember volt világ életében. Illó volt hát, hogy már egyszer feléje is forduljon Allah irgalmas szeme. Mert ne gondolja ám senki igazhívó,

horvát miniszter lemondása. Azt hiszik, hogy őt már a miniszterelnök sem tarthatja.

Ujra felmerült azonban a pártközi konferencia eszméje, mely esetleg a Ház feloszlatása nélkül is megoldhatná a parlamenti válságot. E pártközi konferencián megállapodnának abban, hogy törvényhozási uton mondanák ki, hogy a nemzeti jogok érvényesítése az általános véderő javaslatok alkalmával a kormány részéről kezdeményeztetnék. Ma ezzel a fontos hírrel végezem.

A halott pápa.

Ma reggel dr. Laponi megvizsgálta a pápa holttestét és megállapította, hogy az még a ravatalon maradhat. Reggel hat órakor megnyitották a Pétertemplomot és megengedték a közönségnek a holttest megtekintését, de a tolongás nem volt oly nagy, mint tegnap. Ennek daczára alkalmazták a rend fentartására szükséges intézkedéseket. Herrera és Perraud biborosok ideérkeztek.

Ezen hírrel szemben ma este más oldalról azt az értesítést nyertük, hogy a pápa holtteste anyira feloszlásnak, indult hogy még ma este 8—9 óra között el kellett temetni.

Tátra-Barlangliget.

— Gyógy- és üdülőhely. —

Barlangliget, 1903. július 21.

Mintha az érzelmek számos finom szála fűzne ahhoz a gyönyörű kies Barlangligethez, melyben csak kevés, de feledhetetlenül kedves perceket tölthettem.

Hogy azonban a rossz nyelvek valami más értelmet ne imputáljanak fenti kijelentésemnek, mindjárt hozzáteszem: ezt csak általánosságban tessék értelmezni, a magyarázatát pedig abban keresni, hogy nagyon is hamar kellett megválnom attól a kedves környezettől, melyben oly szívéllyességgel fogadtak.

Azt hiszem, nemcsak egyedül nekem esett nehezemre a remek fekvésű, gyönyörű fenyveseiről hirneves Barlangliget üdülő helyről

a levegőben, s megfiatalodnának tőle tagjai. Az idegen megállott fényes paloták és rongyos viskók előtt, hol rövidebb, hol hosszabb időre, hol befogadták, hol meg csufolkodó szóval elkergették. De ő méltósággal tűrte a szidalmazást, és szeméi mint a nap, ugy csillogtak.

Mikor a város végére értek, az idegen lezállt a számról s így szólott Alinak:

— Térj vissza a városba jószívű ember. Allah megfizet neked ezért, hogy irgalmat ismertél. Él boldogul.

— Uram, nem volnék igazbíró, ha így betegen eresztenélek el, térj hajlékomba s légy vendégem még végórád elközeledik. Hisz előbb mondtad, hogy halálad perceze közeleg.

Az idegen erre elmosolyodott, arczán menyeyi ragyogás fénye gyulladt ki s mint a harsona hangja, zengett ajkán a szó.

— Lakhatik-e abban betegség, ki a betegségnek, életnek és halálnak ura?

— Uram irgalmazz, áldassék neved örökre fohászokodók térdre hullva Ali, mivel érdemteltem ki, hogy hozzám alázkodtál s számaramon hordozhattalak?

Allah jószágosan felelt: — Azzal, hogy nem tudtad, kivel teszesz jót.

Mire feltekintett Ali, már senki sem volt körülé, de két marka tele volt arannyal. Boldogan, nyugodtan lépkedett számára oldalán vissza a városfelé. Zugott körülötte a vásár. Szönyegesek, aranyművesek, fűszerá-

való távozás, hanem minden bucsuzó üdülő sajnálattal hagyja el, és némi irigységet visz magával a szívében az ottmaradtak iránt.

Ez a sajtóságos érzés teljesen jogosult is, különösen Barlangligettel szemben, melyet a természet dusan áldott meg mindennel, ami az itt tartzkodást kellemessé teszi.

Ez a klimatikus gyógy- és üdülőhely szerintem gyöngye a Tátrának és mindazoknak melegen ajánlhatom, a kik kevésbbé zajos fürdő, vagy gyógyhelyen óhajtanak üdülni.

De a főtulajdonsága mellett megvan még az az előnye is, hogy a kirándulások egész sorozata hónapokon át is folyton váltakozó, újabb meg újabb szórakozást nyújthat.

A gyógyulást kereső csendes nyugalomban sétálhat a kitűnő karban fenntartott, fenyvesekkel borított utakon, melyek lankásan bér, de 2—300 méter magasra is felnyulnak.

A fürdőhely területe oly kiterjedésű, hogy bejárásához egy-két nap is alig elégséges.

A szenvedélyes turistának kellemes kiindulási pontul szolgálhat, mert innen a Tátra minden pontjához közelebb van, s legkönnyebben hozzáférhető.

Barlangliget a Tátra hegyláncz keleti kiágazásában 763 méter magasságban fekszik, a tenger színétől, levegője pormentes, ozón-dus, és ezt a kizárólag fenyvesektől borított erdőrengetegeknél köszönheti. Különösen szépek itt a fenyvesek és roppant magasságot érnek el. Ugy mondják, hogy az egész Tátrában itt a legszebbek.

Barlangligetnek jelenleg mintegy 200 jól berendezett vendégszobája 4—500 vendégnek kényelmes szállást nyújthat. Az árak nagyon mérsékeltek: 1—4 kor. 80 fillérig terjednek a főúvadban (július—augusztus), míg az elő- és utóúvadban 50% -al olcsóbbak. Figyelembe veendő még azon körülmény is, hogy a szobaárakon kívül, melyekbe a kiszolgálás is beértendő, semmiféle más díjak nem szedettek. Gyógy- vagy zenedíj nincsen.

A vendéglőnek kitűnő konyhája van. Az étkező 500 vendég befogadására van berendezve. Az árak mérsékeltek. A fürdő villa-

rusok kínálgatták hangos szóval portékáikat, s az alkuvók lármáját tulzengte a sorbet árulók tányéresörömpölése. Ali nem hallotta mindezt; ő csak az aranyait számlálta.

Egy terebélyes fügefa alatt két idegen kalmár alkudozott egymással. És amint nehéz arany darabokkal fizetett a vevő az eladónak, történt, hogy egy kis aranypénz hujja volt az összegnek. Közben nem volt sehol pénzváltó. Epen akkor ment el ott Ali. Pénzét büszkén csörgette. — A kalmár elébe állt s alázatosan megszólította: — Effenditgy jót velem s váltsd apróra ezt az arany pénzt. Ali ijedten szoritotta magához aranyait, bizalmatlanul mérte végig a kalmárt s ingerülten vetette oda: — Nem ismerem a te idegen pénzedet. megcsalódnék veled.

A kalmárnak szomorú mosoly rebbent végig az arczán s elfordult Alitól.

Ali ment tovább, de hogy, hogy nem egyszer csak visszatekintett. És amint szemé kereste a kalmárt, látta, hogy körülötte a lebegő fényességbe vész és amint tevéjére ült, arca szakasztott olyan volt, mint Allahé akitől a város végén elbucsuzott. Első ijedtségében arra gondolt, hogy az aranyak most, menten kövé változnak, de azoknak nem esett semmi bajuk, és Ali ment, ment csendesen hazafelé.

mos világítással van ellátva. A zenekar naponta háromszor játszik.

Helyi szórakozást nyújt: a társalgó-, olvasóterem, könyvtár, hírlapok, zongora croquet, lawn-tennis, tekepálya és tornahely. Az igazgatóság a legbuzgóbban fáradozik, hogy a legkövetelőbb igények is a lehetőséghez képest kielégítést nyerjenek s minden irányban gondoskodik a vendégek kényelméről.

Barlangligetnek főlátványosságát a **cseppkőbarlang** képezi, mely a főúvad alatt minden nap háromszor, 11, 1 és 3 órakor személyenkint 3 kor. 60 fillér belépti díj mellett megtekinthető.

Ezen felette érdekes természeti csoda megtekintését egyetlen Tátra utazó sem mulasztja el. A legtávolabbi Tátra-üdülő is elrándul Barlangligetbe, hogy ezt a természeti remekművet megtekinthesse.

Az igazgatóság a vigalmi bizottság és Casinóelnökséggel egyetemben gondoskodik megfelelő kirándulások, szini- és egyéb előadások és táncmulatságokról.

Julius hó 25-én Rákóczy ünnepélyt rendeztek, melynek jövedelme részben a Rákóczy szobor, részben a fürdő-telep szépitési alapja javára fordított.

Tervbe van véve, hogy legközelebb nagyszabású nyári mulatságot rendeznek, melyben valamennyi fürdővendég részt fog venni.

Szabados Sándor.

Pénzügyigazgatói válság.

Bács-Bodrog vármegye pénzügyigazgatói állása egyike az ország legfontosabb pénzügyigazgatói állásának. Nekünk szabadkaiaknak különösen sok bajunk volt Zomborral, mert folyton felelősséggel fenyegetett, s a szabadkai felebbezések garmadaszámra heverték Zomborban, aminek okát már magunk is abban kerestük, hogy a zombori pénzügyigazgatóság mai szervezetében kevés a megyének és a megyében fekvő városi törvényhatóságoknak.

Pénzügyi expozitúrát kértünk feliratilag, küldöttséggel, hogy a bajon segítve legyen. Az ügy még nincs elintézve és így remélhető, hogy talán mégis lapunk valamiféle fiokpénzügyigazgatóságot.

Mindezekért nagyon is érdekel bennünket minden változás a zombori pénzügyigazgatóságnál. Tegnap már jeleztük is, hogy a pénzügyigazgató személyében változás következik be, s ma már közölhetjük a változásra vonatkozó miniszteri leiratot, mely a legmelegebben emlékezik meg az új pénzügyigazgató érdemeiről. A miniszteri leirat a következő:

58309. szám.

Szabadka szabad kir. város tekintetes közigazgatási bizottságának,

Szabadka.

Fontos szolgálati érdekekből Gyórfy Géza kir. tanácsos zombori pénzügyigazgatót egyidejűleg a lévai kir. pénzügyigazgatósághoz helyezvén át, a zombori kir. pénzügyigazgatói állásra eddigi kiváló szolgálataira való tekintettel Popp György kir. tanácsos, nyiregyházi pénzügyigazgatót helyeztem át.

Erről a tekintets közigazgatási bizottságot szives tudomásul értesitem.

Budapest 1903. július 18-án.

Lukácsi s. k.

Forgácsok.

A pápai szék betöltése most a legaktuálisabb kérdés.

Sok jelölt van. Pro és contra szállalnak meg a vélemények, ki-ki a maga vágyaszerint csinálja meg a horoscepot.

Nekem is van egy kívánságom ez irányban.

»Vajha a pápa választó bibornokokat olyan ihlet szállaná meg, hogy olyan pápát válasszanak, a ki el hiszi, hogy az Ur Isten magyarul is tud!»

Hogy miért írom ezt?

A római káth anyaszentegyházban lithurgicus nyelv a latin, az oláh, az ó-szláv, az orosz.

Mikor a Hajdu-Böszörményiek, akiknek még papjaik sem igen tudnak oroszul oly tiszta magyarok, azon kéréssel fordultak a római curiához, hogy nekik, mint magyar anyanyelvű gör. kath.-nak engedélyezze a magyar lithurgikus nyelvet: kérésüket nem tudták keresztül vinni.

Az orosz, az ó-szláv, az oláh: az lehetett; a magyar: az nem!

Miért?

Valószínűleg, mert az intézők között az a nézet, hogy a jó Isten nem tud magyarul!

Hallottam ugyan más indokot is!

Holmi egységmegtartástól féltek!

De ezt nem hiszem, hisz akkor miért engedélyezték oláh, orosz meg szláv misét?

Vagy talán a vatikánban is van magyarellenes áramlat?

Nem tételezem fel!

Ez már politizálás volna!

Azt meg még a szentírás is eltiltja, mondván:

»Az én országom nem-e világról való.«

S mikor Krisztus Jézusban a zsidók felszabadítót vártak a római uralom ellen, ő ezzel a mondással tagadta meg az aktiv politikában való beavatkozást:

Nem lehet tehát feltételezni, hogy az egyház feje éppen ellentétbe helyezkedjék vele. A mint azt maga XIII. Leo nem is tette soha. Igazi sacerdos volt.

A magyar pártos nemzet volt mindég; ha idegennel nem volt baja, maga magával pártoskodott.

Nos, nem irónia a sorstól, hogy most ennek a nemzetnek minden törekvését, a »Szt. egység« nevében akadályozzák meg.

»Az egység szentsége« miatt nem kap lithurgiát.

»Az egységre való tekintetből« nem adnak magyar vezénybeli nyelvet.

»Az egység nagy nevében« tiltják el himnuszát, zászlóját.

»Az egység nagy nevében« akarják megsemmisíteni nyelvét, alkotmányát.

És nem tudom én, mit nem tesznek még az egység nagy nevében.

Vannak kiskoru nemzetek a történelemben, de úgy látom vannak öregek is.

Ugy látszik, mi már az utóbbiakhoz tartozunk.

Ugy egy századdal előbb is, ha minket a nagy »Egység« szent nevében így lebilincselni akartak volna.

Nem bántuk volna, ha ezer darabra török is az a »nagy egységbálvány«, de szét ütötünk volna imádói közt, szent magyar nyelvünk, fajunk, nemzetünk, országunk, multunk, jelenünk, jövőnk nevében...

Most meg szájtátva bámulunk reá s áldozzuk fel vagyónkat, mint az ó-kor embere gyermekét Moloch-nak...

Jah, öregsünk...

Az öreg ember meg naiv gyermek.

Az egész most folyó katonai vitában tegnap előtt hallottam az első igazán praktikus indítványt:

»Az ezredek tegyék magyar emberekből a magyar ezredek élére.«

Itt van a szeg feje!

Ezt kerülték legjobban Bécsben!

Tudják ők miért!

A milyen az ezredes, olyan az ezred!

H I R E K.

Szabadka, július 25.

— **Requiem a papáért.** A helybeli szent Teréz templomban a megboldogult papáért f. hó 30-dikán lesz a gyászistentisztelet, melyre *Mamuzsich* Félix kanonok meghívja a hatóságot, az összes hivatalokat és a katonaságot.

— **Személyi-hír.** Dr. *Frank* Ödön közegészségügyi felügyelő a m. kir. belügyminiszterium kórházi és elmebetegügyi ügyosztályában a ma déli vonattal Szabadkára érkezett.

— **Vármegyénk hivatalos lapja.** Bács-Bodrog vármegye hivatalos lapjának 4 száma július hó 23-án megjelent a következő tartalommal: A póstyéni munkásotthon. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ezen leírta közli a törvényhatóságokkal és II. foku iparhatóságokkal, hogy Pöstyén fürdőben a csuzban szenvedő munkások gyógyítására egy munkásotthon van, melyben ez idő szerint 120 munkás nyerhet olcsó ellátást és gyógykezelést. Az otthonnak két osztálya van. Az egyik 1 kor. 96 fil., a másikban 1 kor. 34 fil, a napidij, melyért a beteg lakást, reggelit, ebédet, vacsorát és fürdőt kap. A gyógykezelésért 4 korona díj fizetendő. — Közli továbbá a hivatalos lap Blum Márkus bajmoki születésű és illetőségű egyén körözését és a kereskedelemügyi miniszter rendeletét az ipari törzskönyvi lapok kezelése és ezekre vonatkozó bejegyzésekről szóló rendeletet.

— **Adományok.** Matkovics Béla apatini főszolgabíró, a bosznia—hercegovinai harcosok tiszteletére Apatinban szeptember hó 6-án rendezendő ünnepélyre 50 koronát adományozott. Ugyanennyit szavazott meg Apatin előjárósága is.

— **Választás.** Dr. Schmidt Oszkár, Kiskér község kiváló képzettségű orvosát Molykut községe f. hó 20-án egyhangulag községi orvosválasztotta meg.

— **A debreczeni ipartestület elnöke Szabadkán.** Tóth Kálmán, a debreczeni ipartestület elnöke ma Szabadkára érkezett és itt délután az ipartestület helyiségében a cipész iparosok előtt nagyon tanulságos szakelőadást tartott az augusztus hóban Debreczenben megtartandó országos cipész kongresszusról. Fejtegette a kongresszus célját, buzdította az iparosokat, hogy azon minél számosabban jelenjenek meg, s hogy vegyenek részt a kongresszus alkalmából ugyancsak Debreczenben tartandó cipészkiállításon. Az érdekes szakelőadásnak nagyon sok hallgatója volt, s Tóth Kálmán elérte azt a célt, melyet maga elé tűzött, s melyért most az egész Magyarországot beutazza.

— **Pallosi élet.** Szinte jól esik a mai esős borus napon visszagondolni egy illusztris

palicsi társaság tegnapi kirándulására. A radonavácsi erdő fái s pompás homokbuczkái régen láttak ily vidám társaságot. Három kocsi szállította a hölgyeket, az urak gyalogosan mentek utánok. Délután 4 órakor már hangos volt az erdő: ének, táncz, tambura, játék egymást váltották fel szinte szakadatlanul. Azt hihette volna az ember, hogy sohasem lesz vége. De az »ozsonna« szó varázs hatása földre telepítette a közönséget. A nagy sürgés forgásban nem is lehetett volna följegyezni őket, de most a gazdag ozsonnánál ez is sikerült. Az egyik hatalmas kört a következők képezték: Csalányiné ő kegyelmessége, altábornagyné, Zsiffkoviczné őrnagyné, Révfy Béláné, Révfy Jenőné doktorné, Beresényi Teréz, Révfy Zoltánné. Hoffer Ilonka. — A másik társaságban a bájos apróságok: Csalányi Irmuska, Zsiffkovic Irén és Mariska, Félégyházi Irén, Révfy Rózsika. Tőlük jobbra hatalmas tűz lobogott s körülötte szakavatott kézzel forgatták a nyársat az urak s egyre hirdették a »pályázatot« a ropogásra süttöt szalonárára. Ennek a nagyszabású sütésnek fővezetője Csalányi Géza ur volt, ki különben a »kötrendszerű játékkal« óriási furórét keltett kendő alá bujtatott impressáriójával együtt. Hogy ez ki volt, nem sikerült kipuhatolnom, hisz' le volt takarva. A tambura meg ez alatt szólt, szólt mind hangosabban, míg hívó szavára a párok mind tánczra perdültek. Egy pillanatra úgy tetszet mintha a selyemszörű Pufy is tánczolt volna. Szives üdvözlét küldi az egész társaságnak e sorok írója, egy véletlenül el nem fogyasztott: Omelette.

— **Az új zenede** tervét *Gáli* városi mérnök már elkészítette és a tanács jóvá is hagyta. Ezen terv szerint épített fel Halbróhr háztulajdonos az épületet, melyen zenedékn három óvre alkalmas és olcsó ott-hont talál.

— **Papai kabala.** A számok ritka játéka az, ami XIII. Leo pápa halálában nyilvánul. Egy német lap ugyanis az alábbi kronogramot szerkesztette:

† LEO XIII.

QVI QVINQVE ET VIGINTI

ANNOS EX VITA FVIT

PONTIFEX DEI

IVBILAEI SVI ANNO

MORTVVS EST.

REQUIESCAT IN PAOE!

(XIII, Leo, aki 25 évig volt pápa, jubileumának évében halt meg. Nyugodjék békében!)

Ennek a latin fölíratnak a jelentése ez: 93 betű = 93 életévvel; a római számjegyek:

M = 1000

D = 500

2-szer C = 200

2-szer L = 100

3-szor X = 30

11-szer V = 55

18-szor I = 18

Összesen: 1903,

ami a pápa halálának esztendeje. Husz szó hét sorban = 20. 7. (július 20., a pápa halálának napja.

— **Eljegyzés.** Streisinger Izidor helybeli kereskedő ma tartotta eljegyzését Mayer Mór helybeli sütőmester leányával Etellel.

— **Pályázat hatósági orvosi állásra.** A dr. Tóth Béla halálával megüresedett I. és II. kerületi hatósági orvosi állásra Dr. *Biró* Károly polgármester augusztus 10-iki lejáratlall kiírta a pályázatot.

— **A földmivesiskola hltoktató.** *Aczél* Gyula a városi tanácshoz kérvényt nyújtott

be, hogy a város díjazza. A tanács mai ülésében foglalkozott a kérelemmel, mivel azonban a földmívelésiskolai többi tanárok is állami fizetést huznak, a folyamodót kérelmével elutasította.

— **Fényes Jótékonyozólu műkedvelői előadás.** A helybeli színműpártoló ifjuság és a »Műpártolók Köre« f. évi augusztus 29-én nagyszabású műkedvelő előadást rendeznek a városi színházban, a szegény tanulókat segítő egyesület javára. — Ez alkalommal Herczegh Ferencz »Dolovai nábob leánya« című társadalmi színműve kerül előadásra. A darabot *Fehér Gyula* színtársulatunk hőszínelmese és tragikus fogja rendezni. Az előadás után táncz lesz a Pest szálloda dísztermében. Tekintettel a nemes célra, felhívjuk a n. é. közönség nagybecsű érdeklődését.

— **A vasuti karambol áldozata.** Nálunk mindenki emlékezik még a Kishegyes—Feketehegyi vasuti karambolra. Ennek a szerencsétlenségnek ma egy derék ember esett áldozatul. Mezei István, az összeütközött 943. számú tehervonat mozdonyvezetője halt meg ma Henczidán, családja körében. Az az izgatottság, amelyen a szerencsétlenség óta keresztül esett, megtámadta idegeit. Ma azután idegbajától megmentette a halál. Halálának híre nagy részvétet keltett mindenfelé.

— **Prokes Mihály fogyelemi ügye.** Prokes Mihály volt városi szállásbiztos ügyében a számvétség a végleges leszámolás eszközölhetése végett átkérte az összes fogyelemi iratokat a városi ügyészségtől, mivel most már a városnak ezen ügybeni összes járandóságai bevételezve lettek.

— **Meghívó.** A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők szakegyesületének „Szabadkai Csoportja“ létesítendő könyvtárának javára 1903. évi augusztus hó 9-én a város-erdőben zártkörű táncmulatságot rendez. Belépődíjak előre váltva: Személyenként 1 korona 20 fill. Családjegy (3 személyre) 3 korona. Este a pénztárnál: Személyenként 1 korona 40 fill. Családjegy (3 személyre) 3 korona 20 fill. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Molnár József jegyző. Reich Lipót elnök, Iktics Dezső alelnök. Vigh István ellenőr. Klenóczky József pénztárnok. Horváth Bálint ellenőr. Goldberg József Halász Henrik. Horváth István, Kiliánovits István, Kiss István, Klein Pál Kulcsar Pál, Lederer Manó, Mészáros Vendel, Molnár Károly, Pertits Ferencz Pollák Izidor, Rotter Mihály. vigalmi bizottsági tagok. Jegyek előre válthatók: Heumann Mór, Krécsi A. Nándor, Szigeti Jenő, Vig Zigm. Sándor és Wilhelm Samu könyvkereskedéseiben, Eisler I., Roth A., Sugár B., divatáru kereskedéseiben, valamint a rendező-bizottság tagjainál. A zenét Csicsó Kálmán zenekara szolgáltatja. Akik tévedésből meghívót nem kaptak és erre igényt tarthatnak, sziveskedjenek a rendezőséghez fordulni. A meghívók a pénztárnál kívánatra előmutatandók. Kellemetlen idő esetén a mulatság augusztus 15-én fog megtartatni.

— **Nagy szocialista gyűlés Topolyán.** Előreláthatólag izgalmas napjuk lesz holnap a topolyaiaknak. Ugy értesülünk ugyanis, hogy a topolyai és környékbeli szocialista munkások holnap valamennyien összegyűlnek Topolyán további magatartásuk megbeszélése végett. A gyűlés megtartását be is

jelentették a szolgabírósnál, de nem kaptak engedélyt. Most mivel biztosra vehető, hogy a tilalom dacára is fognak összejöveleket tartani, a szolgabírósnak erősen kutat a titkos összejövelekek helyei után.

— **A rókusai plébánia követelése.** Mókossay Mátyas esperes plébános az özv. Gyelmis Miklósné szül. Latinovics Czeczil által 1870-ik évben szent. Miklós emlékoszlopára tett 2000 koronás oltáralapítványnak a város kezelése alatt levő hátraléka kiutalását kérte. A rókusai templom építésekor ugyanis az alapítványi tőke felszaporodott összegéből 7000 koronát utaltatott ki a közgyűlés; a számvédségi vélemény alapján azonban, melyszerint az 1%-os kezelési költségek fejében, a melyek a 7000 korona kiutalásakor nem lettek számításba véve, még a városnak lenne kapni valója, a tanács a követelést nem ismerte el.

— **A Tompa-kőrösi 25 éves bérletek ügyében a gazdasági ügyosztály jelentése alapján a bérdíjak előírására és erről a jelentés haladéktalan megtételére utasította a tanács a számvédséget.**

— **A szabadkai kath. legényegyesület.** saját pénztára javára 1903. augusztus 23-án (Szent-István után vasárnap) saját kerthelyiségében kedvezőtlen idő esetén új dísztermében (VI. kör. Rákóczy-utca 20) házi mulatságot rendez. Belépődíj személyenként 1 korona. Kisérő szülők belépődíjat nem fizetnek. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A vigalmi bizottság tagjai: Kerch Mihály kath. legényegyesület elnök. Krix Lajos vig. biz. elnök, Mértth István vig. biz. jegyző, Bodrics Ferencz, Bojli Lajos, Bojniczki Félix, Bózsics Péter, Futó Tamás, Gyűjtő József, Ivanovics Jenő, Szalai Gyula.

— **Honvédeink hazaérkezése.** Honvédeink őszi gyakorlatai ma befejeződtek. Kedden reggel indulnak el együtt Buziásról a helybeli honvédegyalozezred zászlóaljai. A mieink aznap délután érkeznek meg az 5 óra 30 perczkor Szeged felől érkező vonattal. Fogadtatásukra az itthon maradt tisztiek mennek ki a pályaudvarra. A zombori és ujvidéki zászlóaljak pedig a legközelebbi vonattal tovább utaznak állomáshelyeikre.

— **Keresztény szövetkezeti értekezlet.** Augusztus hó 9-én a duna- és tiszaközi keresztény szövetkezetek elnökei és vezetői Zentán értekezletet fognak tartani. Az értekezlet helyüül eredetileg Csantavér, idejéül pedig Nagybaldogasszony napja volt kijelölve. Cél- és szertéségi szempontok birták a központot a hely és a határidő megváltoztatására, amiről az összes érdekelt szövetkezetek értesítve lettek.

— **Kerületi munkakiállítás és iparogyűlés Szegeden.** Ismeretes, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara f. évi augusztus hóban munkakiállítást rendez a kerületbeli iparostanoncok és segédek készítményeiből. A kiállítás augusztus 11-én nyílik meg és az ezt megelőző napon történik a bírálat. A tanoncok és segédek arany, ezüst, és elismerő okleveleket nyernek megfelelő pénzjutalmakkal. A kamara e héten hívta föl az ipartestületeket és az érdekelt közéleti előjáróságokat, hogy augusztus 1-ig okvetlenül adják vonatra a tárgyakat, mert különben nem érkeznek idejekorán meg. A kiállítás iránt egyébként nagy az érdeklődés, mert több mint 900 kiállító jelentkezett és ezek között Csongrád és Bács-Bodrog vármegyék csaknem min-

den városainak és nagyobb községeinek ipari alkalmazottjai képviselve vannak. A kamara a kiállítással kapcsolatosan kerületi iparos gyűlést rendez, mely össze lesz kapcsolva az egyidejűleg megnyitandó zentai mezőgazdasági és ipari kiállításhoz való kirándulással is. E kerületi gyűlésre a két vármegye iparosai közül (nem számítva a szegedi és zentai résztvevő iparosokat) eddig 512-en jelentették be a részvételüket és ekkép a gyűlés a legnépesebb iparos gyűlések egyikének ígérkezik. Jelentőségét és hasznát a kerületi gyűlésnek nagyban emeli az, hogy szakszerű előadásokkal, gyárak, szövetkezetek és nagyobb ipartelepek tanulmányozásával lesz egybekötve.

— **Öngyilkos hadapród.** Tanaczkovics Tivadár, a hadapródiskola IV. osztályu növendéke adósságai rendezése végett Ujvidéken lakó nagybátyjához fordult segélyért. Rokona elutasította a fiatalembert, aki e miatt öngyilkos lett. A nagybácsi ma lelki furdalásai miatt szintén öngyilkosságot követett el.

— **Makkai Zsigmond Szabadkán.** A jelenleg városunkban időző mozgó fényképvalólatnak sikerült Makkairól, a székely orsz. gyűlési képviselőről néhány igen érdekes felvételt csinálni, a mit a Pest szálloda dísztermében ma vasárnap este a mai utolsó előadásán bemutatnak.

— **Tűzlárma.** Ma délután fél kettőkor a III. körből tüzet jeleztek. Mindkét rendbeli tűzoltóink kivonultak a helyszínre, de munkájuk nem akadt, mert a riasztás csak egy erősen füstölő kémény folytán történt, — egy megijedt környékbeli háztulajdonos részéről, a ki a nagy füstfelhőben tűzveszedelmet látott.

— **Anyakönyvi hírek.** *Meghaltak:* Halász Dónes gazdász 37 év, Kiss Verona 14 nap, Zódi Lukács kub. 60 év, Varga Erzsébet 4 év. Született 5: 3 fiu, 2 leány. Eljegyzés: Takács Mihály Szádeczki Katalint.

— **Megszökött a büntetés elől.** *Ugrovics Francziska* ez év április hó 20-án G. J.-nétől 58 korona értékű ingóságokat lopott, minek folytán ellene vizsgálati fogság rendeltetett el. Minthogy azonban ő jobbnak látta ez elől még a vizsgálat során Szabadkáról megszökni, most a helybeli kir. törvényszék az ország egész területén köröz-teti.

— **Lólopás.** Vizin Fülöp panaszt tett a rendőrségnek, hogy egy 80 korona értékű fehér kanczáját tegnap ismeretlen tettes ellopta.

Palicsi levél.

Pallos, 1903. július 25.

Kedves Szerkesztő úr!

El se lehet képzelni, hogy itt Palicson milyen iszonyu a nyár. Jaj, ha maga most látna engem: olyan kócos vagyok, ahogy itt írom a levelet! A papa tarokkozik a verandán, épen most fogták el a XXI-esét. A papa mindig csak tarokkozik. A mama meg stóikus megnyugvással alszik emitt a másik szobában. Egyáltalában a mama mindig csak alszik. Micike öt órakor jön hozzám; addig a levelet is befejezem, legalább nem leszek egyedül: a kedves szerkesztő bácsival elbeszélgetek.

Az ám! a multkor megigérttem, hogy a palicsi hírekről írok egyet-mást. Igaz, hogy mi voltaképen közel vagyunk egymáshoz, de azért mégis történik ám sok dolog itt mi

köztünk, amiről odabent a városban semmit se tudnak. Például a szerkesztő bácsi nem tette ki az újságba, hogy én is ott voltam a bakfi-bálon. Pedig ott voltam! És a versből is kihagytak engem! Ezért igazán haragszom. (Eszembe jut, hogy a mama a multkor megszólalt, amiért a fiatal embereket »lemagázom«, de ugy-e maga nem haragszik? Istenkém! Én nem magázom le a fiatal embereket se, de hát ha így jobban esik a megszólítás.) Micit beletették a vesbe, meg azt is mondták róla, hogy eleven, mint a törökszekfű. Nohát azóta Miczi olyan büszke, hogy alig lehet vele beszélni. Énvelem azonban nagyon jóba van most is. Ennek az oka az, hogy — megsugom, de jőjjön közelebb — azt mondta a lányoknak egyszer: nagyon tetszik neki a kis doktor. Ez a kis doktor pedig senki más, mint az én csintalan Géza bátyám. — Ki volt téve Katicza is a bakfisok közé. No ez meg azóta egyszerűen kiállhatatlan! Pedig a versben csak a napraforgóhoz volt hasonlítva.

Apropos! Tegnap azon vesztünk össze, hogy melyik a herczigebb: Laczi-e vagy az a bajszos Tóni. Ma meg azon, hogy hát a kis doktoroknak (Gézus meg a Jani) vagy Laczinak van-e szebb bajusza. Nem mondom ám meg, ki melyikre szavazott...! Annyit megsúgok, hogy én Laczira szavaztam, de meg ne mondja neki! Tudja, kedves szerkesztő bácsi, én csak egyet furcsálok. Mikor ezek a jogászok először mennek föl Pestre, egészen fiatal emberes képük van; mikor meg vissza jönnek Pestről, alig lehet beszélni velük, oly büszkék a bajuszukra! Laczi is ilyen. Igazán nem ismertem már. Tóni sokkal csinosabb fiú. (Jaj, most jut eszembe, hogy neki van a leghosszabb bajusza!) Tónit főleg azért szeretem, mert ő híres bálrendező. A téli jogászbálon vele táncoltam mind a két négyest. Aztán a soupé csárdás alatt azt mondta, az én szemem olyan kék, mint a palicsi égbolt, mikor a fóban visszatükröződik. El akartam szaladni, de erősen fogta a kezemet. Mondtam, hogy nem értem mit akar. Erre azt mondta, majd a nyári jogász bálon megmagyarázza.

Ejnye ni, hiszen épen erről akartam írni. Nézd csak: majdnem elfelejtettem a legfontosabbat. — Papa is mindig azzal szekiroz, hogy én se beszéljek rövidebben, mint a mamám. Istenkém, csak ki kell beszélnie az embernek magát! Nemde?

Hát hírlik, hogy a jogászok itt Palicson mostanában megint bálát fognak rendezni. Ugy sült ki, hogy a Miczi bátyja is jogász és a rendező bizottság tagja. Ezt azzal árulta el, hogy minden este bevillanyosozott a városba s csak az utolsóval jött haza. Addig a »bálát rendezte« Miczi nem akarta neki elhinni, a papájuk meg nevetett és azt mondta Laczinak, hogy ez csak kauza bibendi. Így nevezi azt, ha valaki nem bálát megrendezni a városba, hanem a jogázkompánia kedvéért megy be. Erre aztán Laczi kivett a belső zsebéből egy kartont, a mire ez volt írva:

Meghívó:

Az egyetemi hallgatók »Szabadkai Köre« által
Palicson, augusztus hó 8-án a nagyvendéglő tánctermében rendezendő zártkörű
Táncvizalomra.
Személyjegy: 2 kor. Családjegy (3 személyre)
5 korona.
Jegyek előre válthatók a rendező bizottság tagjainál, továbbá Szilberleitner Ferencz ur gyógyszerárán, és
Palicson a fürdőpénztárnál.

Felülfizetéseket, tekintettel a jótékony czélra
köszönettel fogadunk.

Kezdeté esti 1/9 órákor.

Villamos közlekedésről éjjelre gondoskodva.

Kegyeltsértés babonából.

Kegyeltsértést követett el egy helybeli bunyevác asszony tegnap, csupán azért, hogy babonás kíváncsiságát kielégíthesse.

Az eset részletei a következők: Ifkovits Ivandékits Antalnak tegnapelőtt elhalt egy 23 éves leánya és ezen szomorú alkalomból kriptát készíttetett a rókusai temetőben, a hová még a temetés előtt elhelyeztette régebben elhalt két leányának koporsóit.

Midőn tegnap a temetési szertartás alkalmával az elhalt szülei a kriptához mentek, megrémülve vették észre, hogy a három év előtt 19 éves korában elhalt Teréz nevű leányuknak koporsóját valaki felbontotta.

A kegyeltsértésről Mokossay esperes értesítette a rendőrséget, a mely a rögtön megindított nyomozás során kiderítette, hogy Dulics Péterné az elhalt távoli rokona volt a tettes, aki a kihallgatása alkalmával azon vallomást tette, hogy az elhalt gyakorta megjelent álmában és azt hitte hogy a nyomozó látomásoktól csak úgy bír megszabadulni, ha megnézi az eltemetett halottat.

Törvénykezés.

Büntető tárgyalások.

A szabadkai törvényszék szüneti büntető tanácsa f. hó 28-ára hétfőre a következő ügyeket tűzte ki főtárgyalásra: Ifj. Schladt György vétkes bukás, Beck Zsigmond vétkos bukás és Ctuka Viktorné és társai lopás és orgazdaság.

Szabadalom bitorlás.

(Büntető felelbiteli tárgyalás.)

Berger Mórítz bécsi kaucsuk árucikkék gyárosa feljelentést tett 1903. január 28-án Weinhut Adolf szabadkai lakos gyáros ellen szabadalom bitorlás miatt. A kihágást az által követte el, hogy a Berger Mórítz bécsi gyáros szabadalmát képező s a magy. kir. szabadalmi hivatalnál 27-ik kötet 1697 szám alatt lajstromozott közös osztrák-magyar szabadalom tárgyát képező csőszzerű szegélylyel bíró és hosszrészrel ellátott celluloid gallért Szabadkán, 1902. december és 1903. január hónapokban úgy Magyarországon, mint Ausztriában forgalomba hozta és ezáltal a szabadalom tulajdonosának, Berger Mórítzknak a törvényben gyökeredző jogait tudva, megsértette. A járásbíró márczius 31-én tartott tárgyaláson Weinhut Adolfot bűnösnek mondotta ki az 1895. évi XXXIX. t. cz. 49. §-ának minősítése alapján a szabadalom bitorlás kihágásában és ezért 40 korona pénz-bírságra ítélte, továbbá az általa gyártott gallérokat és ezek gyártásához használt sint elkobozta, kötelezte továbbá hogy ezt az ítéletet egy helybeli, egy budapesti és egy bécsi lapban tegye közzé, az eljárás költsége megfizetésében elmarasztalta. Sértett kártérítési igényével polgári perre utaltatott.

Az ítélet ellen az összes felek felelbitést jelentvén be, az ügy a felelbiteli bíróság elé került, mely már egy ízben, a szabadalmi hivataltól nyerendő felvilágosítás kérése végett a tárgyalást elhalasztotta és a mai napra tűzte ki.

A ma megtartott felelbiteli tárgyaláson Marián Miklós elnökölt. Szavazó bírák Ernuszt Gyula és dr. Salánky József, jegyző Pánczé. Loltan voltak. A vádhatóságot dr. Juczity Milorád kir. alügyész képviselte.

Vádlottat dr. Fischer Jákó ügyvéd védte sértettet pedig dr. Blau Lajos ügyvéd képviselte.

A tárgyalás folyamán beigazolást nyert, hogy a vádlott tudta, hogy a sértettnek a már megnevezett gallérgyártásához kizárólagos jogosultsága és magyar szabadalma van, a mit épen egy a vádlott által jóhiszeműségének igazolására becsatolt levél bizonyított. Ez alapon a felelbiteli bíróság a kir. járásbíró ítéletét helyben hagyta, a mely ítélet ellen a védő semmiségi panaszt jelentett be, mit a bíróság mint alaptalant elutasítván védő ezen végzéssel szemben felfolyamodással élt.

SPORT.

Sport versenyek Palicson. A szabadkai sport egyesület f. évi augusztus 2-án rendezendő versenye már az előjelekből is ítélve nagyszabású és pártját ritkítónak ígérkezik. A nap főeseménye a 25 km-éteres bajnoki kerékpárverseny lesz, a melyben a főváros és külföld legjobb erői mérik össze erejüket. A pálya verseny fő pontja a 402 m.-res sikfutás, melyre már eddig is a legjobb erők neveztek be. A verseny többi pontjai sem maradnak el e két főbb pont mögött. Magukban foglalják ugyanis az atletika összes ágait néhány kerékpár számmal együtt. De az egyes verseny számok mellett mégis a legnagyobb érdeklődéssel néznek úgy a sport körökben mint a közönség között a Puch-ball Óriási labda játék elé, melyet mindeztideig Európában be nem mutattak s csak Amerikában játszottak. A labda, mely a játékhoz szükséges feltűnést keltő, súlya 72 kg. és ember nagyságú. Az óriási labdajáték elűtő az eddigi labda játékoktól, mivel a játékos ennél egész te-tével egyaránt részt vehet, nem úgy, mint a footballnál, hol csak a láb dolgozik és úgy sokkal több az érdekessége és változatossága ennek a játéknak. Gyönyörű és izgalmas percek fog átélni a közönség, ha végig szemléli a játékot. A játékosok a szorgalmas training után mutatják be egy fővárosi csapattal, a mely csak éppen azért jön le, hogy a játékot elsajátítva a fővárosban is meghonosítsa. A közönségnek egyébként szolgáljanak az egyes versenynevekre bővebb felvilágosításul a falragaszok.

Közzgazdaság.

— **Időjárás.** (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 26-ára meleg időjárás várható, keleten sok helyütt csapadékkal és zivatarokkal.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Gyenge kínálat és tartózkodó vételkedv mellett eladatott 12.000 mtm. buza szilárd tartott áron.

A többi termények változatlanul zárultak. Ma nem volt felmondás.

A határidő-üzlet heti realizálások következtében osekőly ingadozások mellett 2-3 fillérrel gyengült. — Az általános forgalom mérsékelt maradt.

	Kezdeté	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	722	725—722
Buza ápr. 1904	746	749—745
Rozs		
Rozs okt.-re	619	614—615
Rozs		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	533	534—533
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	627	628—627
Tengeri aug.-ra	625	624—623
Tengeri májusra	502	499—500
Repce aug.-ra	11.30	11.30—11.35
Repce		

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Elegáns kalapok, nyakkendők, botok, gallér és kézelők, keztyűk, harisnyák, fekérműek és sport cikkek dús választékban.

== Különlegességek női bluzokban. ==

EISLER IZSÓ

férfi és női divatárúházában Szabadkán, főter.

LENGYEL MANÓ

„Bank és Bizományi Üzlete“

Szabadkán, 1. nőr, Eötvös-utca 117. sz.

(az »Arany dinnyé«-hez ozlmozott házban.)

Ajánl törlesztéses jelzálogkölcsönöket 10 évtől 60 évig terjedő visszafizetéssel 3½ és 4% kamattal, városi bérházak és földbirtokokra leendő betáblazás mellett.

WACHSMANN JENŐ

gyógyszertára az »Órangyalhoz« Szabadkán, Zombori-ut 31 sz. Telefon 227. sz.

Ajánlja dusan felszerelt gyógyszerárát, s gyógyanyag raktárát a t. cz. közönség figyelmébe.

Az összes gyógykülönlegességek, impraegnált és egyszerű kötszerek, cognac, gyógyborok s mindennemű e szakmába vágó cikkek nagybani raktára s előnyös beszerzési forrása.

Telephon rendelések a város és Palics fürdő területére díjmentesen házhoz szállíttatnak.

Törlesztéses kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a Báoskában 600 korona, 700 korona sőt 800 korona is katasztrális holdanként.

Megvásárolt földekre a vételár háromnegyedrésze lesz megszavazva.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Dilmos

bankigazgató Szegeden.

Megbízható, szolid ügynők alkalmaztatnak.

Legolcsóbb a

Terézia

levélpapír

szép Ivori színben, lükör sima felületű, kellemes irás. — 50 boriték és 50 levélpapír, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapható Heumann Mór papirkereskedésében Szabadkán.

Gazda közönség figyelmébe!

Weitzenfeld Márczell

kender-, kötél-, zsinog-, zsák- és ponyva raktára.

SZABADKA

Kovács u. 294 sz. Telefon 190

Az aratás alkalmából ajánlja dusan berendezett zsák és ponyva raktárát.

Magyar kölcsönkönyvtár előfizetési ára egy hóra 1 korona

Heumann Mór

könyvkereskedésében

S z a b a d k á n.

Mindennemű

Tűzijátékok és papír — lampionok

— nagy választékban kapható —

Illgen János

fűszerkereskedőnél, Szabadkán, a színház mellett.

Kladek Kázmér

diszszoba festő és mázoló Szabadkán Bercsényi-utca, 669. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, a legkényesebb izlésű szobák, vendéglők és termek festészetét — enyv, olaj, vagy tempera kivitelben

jutányos árak mellett.

Éltesebb nő vidékre **HÁZVEZETŐNEK**

kerestetik.

Német vagy szerb nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

Czím a kiadóhivatalban.

Olvasd!

Olvasd!

ENGL ADOLF

varrógép-kerékpárraktára és házi sürgöny (villamos csengetyű) installáló intézete.

Szabadkán, Kossuth-utca

a „Pest szálloda“-nak és dohány nagytőzsdének átellenében.

elsőrendű varrógépeit — részlettízítésre is, és a cóninens legjobb kerékpárját, a „Styriat“, a melynek főképviseelője, egyszersmind Szabadka és a megye nagyobb területére

Különösen felhívja a hölgyközönség figyelmét műbimszögépeire, a melyekkel bármilyen complicált mintájú himzést művésziesen lehet előállítani.

Minták és gépek bármikor megtekinthetők és szaktanítás INGYEN.

Bevezet házi sürgönyöket (villamos csengőket és elfogad mindennemű e szakba vágó valamint bármilyen gépjavítást, lelkiismeretesen, pontosan és olcsón.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden apró hirdetés beiktatása 15 szög 40 fillérbe kerül, minden további szó 2 fillérbe, vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül,

Az apróhirdetések előre fizetendők. Értesítéseket a kiadóhivatal ad, levélbeni kérdésekhez válasza való bélyeg melléklendő.

AKINEK

házasúrsra,
segédre,
ispánra,
kertészre,
kulcsárra,
gazdatisztre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra
van szüksége

AKI

butort,
zongorát,
bort,
gabonát,
gyümölcsöt,
házat,
telket,
birtokot,
kocsit, lovat,
eladni kíván

SÜRGÖNY-CZIM: DÁNIEL SZABADKA

AJÁNLJA A DÜSAN FELSZERELT CSERÉPKÁLYHA- ÉS CEMENTÁRÚ RAKTÁRÁT

DÁNIEL JÓZSEF Szabadka

CSERÉPKÁLYHA-KÉSZITŐ
ÁLLANDÓ MINTARAKTÁR:
BATTHÁNYI-UTCZA, CSAJKÁS-FÉLE HÁZ

ELVÁLLAL MINDENFÉLE E SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁT.

A mű festőhöz

czimzett egyházi szerek és festék kereskedés,
mű és iparfestészeti terem megnyitás.

Van szerencsém észtelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a közel husz éven át főnálló üzletemet megnagyítom és kibővitem

egyházi szer és festék-kereskedéssel.

A »Műfestőhöz« czimzett kereskedésben elfogadtatnak megrendelések egyházi képfestésre, portraif festésre, templom festésre bármely stylben; szobafestések magyar stylben; termek és szállodák modern kifestése; aranyozások, oltár-épitések, szobrok polikromironása, másolások, szóval minden a műfestési és festési szakmába vágó munkák.

Előnyös beszerzési források lehetővé teszik, hogy **eredeti gyári árakban számíthatok, s így ve-vőmet olcsón és szolidan szolgálhatom ki.**

Ajánlom továbbá a festőknek és háztulajdonosoknak

legújabb találmányomat

nedves falaknak szárazza tétele végett festés által,
mely feleslegessé tesz minden grundolást, s hulladék leválást. Ezen új találmányom

a Bátorí magyar új enyv,

amely kizárólag csak nálam kapható. — 100 kiló 25 kor., úgy, hogy meghigitva egy kiló enyv csak 4 fillérbe kerül. De a festőnek azáltal is nagy előnye van, mert oly **kész onyvet** kap, amelyet bármily vízzel megritkíthat, szagtalan, főzni nem kell és sok időn át tartható, mert nincs romlásnak kitéve.

Festőmestereknek 1 kilónként is szolgálok, 1 kiló 10 fill. a mi egy menyeezethez vagy egy falnak elégséges.

Bátorí (Blaskovits) Mihály

műfestész Szabadkán.

Üzlet: Deák-utca Joó-féle ház. Lakás: VII. kör, Erdő-utca 66. sz.

az a „Bácsmegyei Napló“

apró hirdetési rovatát
használja.